

VIITORUL ROL

MARGARETA POGONAT

Personalitatea aparte a Margaretei Pogonat s-a plămădit sub presiunea unui veritabil destin artistic. Dacă, azi, este unanim recunoscută drept stea a filmului românesc, dacă regizorii de teatru își investesc prestigiul în prezența numelui ei pe afiș, mulți sînt înclinați să uite că, în cei 17 ani de teatru, pe-trecuți pe diferite scene din țară, au fost destule momente de vid, de așteptare îngrijorată; că actrița care dădea strălucire unui generic sau surîdea superb, luminînd ecranul televizorului, făcea, pînă mai ieri, nava-ta la Ploiești, înghețînd noaptea prin gări. Cariera ei s-a construit, astfel, lent, prin acumulări nespetauloase, sub controlul unei severe autoexigențe, integrînd experiență de viață, cunoaștere, o capacitate de a simți profund și de a sugera cu finețe. Fișa de roluri a Margaretei Pogonat nu înserie „flecuri” amabile, apariții decorative; regi-zorii o solicită atunci cînd personajul pre-tinde forță dramatică, adevăr, acea nativă „conștiință dreaptă” atît de greu de definit, atunci cînd trebuie ca actorul să-și aducă propria bogăție lăuntrică în sprijinul unei fap-turi umane palid conturate, ale cărei sem-

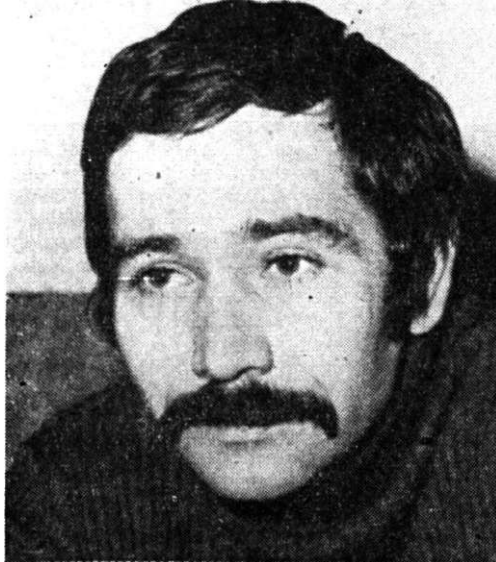
nificații au nevoie, spre a fi exprimate, de o intuiție sigură și de mijloace subtile.

Mișcîndu-se într-un univers dramatic vast, dotată cu o inteligență scenică remarcabilă, Margareta Pogonat nu se consideră, pe drept cuvînt, ajunsă pe culme — deci la capăt de drum — ci caută să-și îmbogățească în per-manență resursele și să-și cizeleze modalită-țile de exprimare. Integrarea — în sfîrșit! — într-un colectiv bucureștean, cel al Teatrului „Nottara”, a reprezentat pentru ea un mo-ment de mobilizare a tuturor calităților la-tente, întru cucerirea unor noi spectatori. Cu fiecare apariție, fie pe scenă, fie pe ma-rele sau pe micul ecran, ea instalează în conștiința publicului o nouă făptură vie, neaștep-tată și, totuși, familiară.

În *Oameni feluți* de Anton Holban, vi-toarea premieră a Teatrului „Nottara” (re-gia, Dan Nasta), Margareta Pogonat va inter-pretă rolul Ortansei.

„Am impresia că Ortansa lui Anton Hol-bau face parte din familia spirituală a celor trei surori cehoviene; cel puțin, asta am simțit abordînd rolul, care mi-a adus-o în memorie pe Olga, declanșînd una dintre acele «simpatii subiective», la care au dreptul ac-torii. Să încerc să mă explic. Ortansa își poartă destinul pe umeri ca pe o povară. Ea trăiește drama femeii constrînsă să-și înă-bușe orice vis de evadare și să viețuiască potrivit rigorilor impuse de o societate în care triumfă parvenitismul și corupția. Or-tansa este un om bun și sensibil, sincer, tră-ind în respectul adevărului, o femeie care are nevoie de dragoste, fiindcă, ea însăși ge-neroasă, se dăruiește fanatic celor pe care-i iubește. În schimb, nu primește decît lovi-turi. Este chinuită de sot, egoist ca toți bol-navii, apoi este frustrată și de dragostea copilului. Fire slabă, încătușată de convențiile sociale, ea se lamentează fără să acționeze, nu poate sfărîma cercul vicios în care se mișcă, nu are tăria să răspundă loviturilor primite și se încovoie. Mediul, societatea, distrug, așadar, un om inițial întreg. Mamă, ea caută un refugiu și o împlinire în fiu, sperînd ca acesta să întruchipeze dorința ei de adevăr, setea de a trăi frumos și curat; dar, pînă la urmă, fiul va fi aidoma tatălui; adolescențul se integrează perfect în lumea ticăloasă în care crește.

Rolul e greu. Îmi cere date actoricești mai puțin întrebuintate, sentimente complexe și nuanțate. Mă aflu la a doua colaborare cu regizorul Dan Nasta (prima a fost la piesa lui I. D. Șerban, *Carambol*), însă, acolo, rolul era mai puțin complicat. Ca orice actor exigent cu sine, sînt neliniștită. Simt, în con-tinuare, că dau examen în fața publicului bucureștean. Venind în București, după alțiia ani de teatru, mi-am dat seama că, mă con-frunt cu exigențe mai mari. Echipa distribu-ției mi-e cunoscută: Ioana Manolescu, Mihai Pruteanu, Ștefan Șileanu, Lili Nica Dumitrescu, Ion Popa, Petrică Popa și Viorel Comănicu”.

VIITORUL ROL

CORNEL DUMITRAȘ

Întrebat, Cornel Dumitraș răspunde că a absolvit Institutul de teatru „de mult”: în 1961. Sigur, prima tinerețe a trecut; dar impresia „curgerii timpului” se justifică și prin densitatea lui. Densitate normală pentru cariera unor actori dintr-o promoție din care fac parte nume ca Marin Moraru, Dorina Lazăr, Gheorghe Dinică, Ștefan Tapalagă... Pe podiumul de la „Casandra”, Cornel Dumitraș a pornit cu Ștefan Mareș din *Secunda 58* de Dorel Dorian, imprimând creației sale, încă de la debut, pecetea unui talent ardent. Repartizat la fostul Teatru „Delavrancea” (azi, „Ion Vasilescu”), s-a făcut remarcat, la numai 21 de ani, într-o distribuție în care apărea alături de Ștefan Ciubotărașu și Benedict Dabija, „acești uriași ai scenei a căror amintire o port cu mine și azi...” Detașat la Galați, a jucat în *Mi se pare romantic* de Radu Cossașu și în *Poveste din Irkutsk* de Arbuzov; dealtfel, întâlnirea cu opera acestui scriitor sovietic a fost reluată, peste ani, cu Tolea (*Cale lungă*) și Leonidik (*Bietul meu Marat*). În 1965, debuta, răsunător, pe scena Teatrului Giulești, cu un rol-prototip pentru seria acelor „tineri furioși” în care personalitatea actorului avea să erupă mereu: *Billy Mincinosul* de Keith Waterhouse și Willis Hall. Într-un fel, Billy Mincinosul l-a însoțit și în sufletul altor personaje: Cirin (*Neîncredere în foisor* de Nelu Ionescu), Petre (*Absența* de Iosif Naghiu), Buby (*Casa care a fugit pe ușă* de Petru Vintilă); dar, încet-încet, „tînărul furios” dobîndea profunzime, gravitate, învăța să deosebească iluzia de realitate și, mai ales, să pună preț pe adevăr, sosind maturizat la dubla întâlnire cu D. R. Popescu: Ion (*Acești ingeri triști*) și Oliviu (*Pasărea Shakespeare*); apoi, cu Mircea Radu Iacoban: Vasile, poetul prea timpuriu ratat

(*Simbătă la Veritas*). Acum cîtiva ani, i s-a acordat premiul „Amfora” pentru un rol secundar, al unui zidar din grupul meșterilor, în *Meșterul Manole* de Lucian Blaga.

Cornel Dumitraș are harul autenticului; el știe să descopere viața secretă a personajului, să-i găsească gestul esențial; știe să fie neprevăzut prin umor și să magnetizeze printr-o confesiune tulburătoare. Natura sa actoricească se definește, de la un spectacol la altul, mereu în căutare de sine, mereu captivantă.

„Cu marea literatură clasică m-am întâlnit, pe scenă, destul de tirziu; am dormit și m-am trezit, ani de zile în șir, cu volumele lui Dostoievski în brațe; mi-ar fi plăcut să joc Raskolnikov... Dar... mai bine mai tirziu decît niciodată; nemuritoarele personaje încep să vină spre mine, în sfîrșit: întîi Lucio (*Măsură pentru măsură*), apoi, Dragomir (*Năpasta*). Va urma, în această stagiune, un rol în *Zamolxe* de Blaga, în care echipa va continua, sub conducerea lui Dinu Cernescu, explorarea spațiului mioritic, începută în *Meșterul Manole*.

Paralel, pregădesc, în drama scriitorului sovietic Alexandru Helman (intitulată, provizoriu, *Prima sau O ședință de partid neobișnuită*), rolul secretarului comitetului de partid, Solomahin.

Pe Lev Alexeevici Solomahin nu-l cunosc încă prea bine. Știu că este destul de tînăr, are 35 de ani... Spre surpriza și bucuria mea, regizorul Alexa Visarion mi-a încredințat un rol de «contre-emploi». Pînă acum, mergeam liniștit pe un drum bine cunoscut; el îmi propune o cărăruie pe care mi-e cam frică să pășesc. Pentru prima dată în cariera mea, voi juca rolul unui comunist (în paranteză fie spus, sînt fiul unui comunist pe care-l pot lua ca exemplu în caracterizarea personajului).

Piesa este foarte bine construită; acțiunea se desfășoară pe parcursul unei ședințe, în care se dezbate o problemă importantă și actuală pentru un mare trust de construcții. Lev Alexeevici, secretarul de partid, «are text» doar în partea a doua; calitatea dramatică a intervenției sale ridică însă nivelul piesei. Intransigent, plin de răbdare, dotat cu tact, cu stăpînire de sine, acest om în primul rînd ascultă, caută să-i înțeleagă pe cei din jur, și vorbește numai cînd simte că e cazul să intervină. Lev Alexeevici se simte secretarul comitetului de partid și nimic mai mult; dar nici mai puțin. În această calitate, el se simte solidar cu oamenii. Deviza sa este că viața poate fi schimbată, că oamenii o pot face mai bună. Rolul e important, nu prin întinderea textului, ci prin sensul prezenței și acțiunii acestui om profund uman.

Ne propunem să dăm premiera într-o hală a Uzinelor „Grivița”, chiar în inima colectivului muncitoresc, înfățișîndu-le o problemă care-i interesează în mod direct”.

Maria Marin